

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

XV. De vers 14. Quoniam in me speravit liberabo eum &c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

pucentiam terrenorum. Quis putas illius prævertitabit insidias? Nemo utique nisi *prudens*. At forte dum ad ista descendere caves, urget quis molestia: & ecce protinus aspis adest, Nam opportunum tempus sibi invenisse videtur. Quis non exasperabitur ab aspidē ista? Nempe vir *temperans* & modestus, qui sciat abundare, & penuriam pati. Puto ex hac occasione fascinare te volet male blandiens oculus nequam. Quis avertet faciem suam? Profecto *justus*, qui non modo non ipse sibi accipere gloriam quæ Dei est, sed ne ab alio quidem recipere velit oblatam: si tamen ille sit justus, qui juste quod justum est exequatur, qui justitiam suam non faciat coram hominibus, qui denique etsi justus fuerit, caput non levet. Hæc enim virtus specialiter in humilitate consistit: Hæc intentionem purgat, hæc quoque meritum omne eo veracius & efficacius obtinet, quo minus arrogat sibi.

S E R M O XV.

De *ps.* XIV. *Quoniam in me speravit liberabo eum: protegam eum, quoniam cognovit nomen meum.*

Venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis: & ego reficiam vos: dicit Dominus ^a. Tollite jugum meum super vos, & invenietis requiem animabus vestris. Jugum enim meum suave est, & onus meum leve. Laborantes ad refectioem invitatur, ad requiem provocat oneratos. Non tamen interim onus subtrahit aut laborem, magis autem onere alio, alio labore commutat; sed onere levi, suavi jugo, in quibus requies ac refectio: etsi minus appareat, tamen inveniatur. Grave onus iniquitas sedens super talentum plumbi ^b. Sub hac gemebat sarcina qui dicebat ^c: *Iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum: & sicut onus grave gravatæ sunt super me.* Quod ergo onus Christi quod onus leve? Ut quid ego sentio, onus beneficiorum, dulce onus, sed ei qui sentit, ei qui experitur. Alioquin si non invenias, si non advertas, grave omnino & periculosum. Oneriferum animal homo tempore suæ mortalitatis. Si adhuc portat peccata sua, onus est grave; si jam forte exoneratus est à peccatis, minus quidem grave; sed si sanum sapiat, non minus grande onus inveniet hanc ipsam quam diximus exonerationem. Onerat nos cum exonerat Deus: onerat beneficio cum exonerat peccato. Vox onerati ^d: *Quid retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi?* Vox onerati ^e: *Exi à me quia homo peccator sum Domine.* Vox onerati ^f: *Semper enim quasi tumentes super me fluctus, timui Deum.* Semper (inquit) timui: sicut ante, sic post acceptam indulgentiam peccatorum. Beatus homo qui ita semper est pavidus, nec minori angitur sollicitudine, ne forte obruatur beneficiis, quam peccatis.

Ad

^b Zach. 5. c
^e Ps. 37. a *
 Onus peccati
 grave levi
 Christi onere
 commutatur.

Onerat nos
 Deus benefi-
 cio, cum exo-
 nerat peccato.
^d Psal. 115. a
^e Luc. 5. b
^f Job. 31. c

Ad hoc siquidem divina nobis tam sedula erga nos & tam profuta beneficentia commendatur, ut sollicitemur ad gratiam, invitemur ad dilectionem. Angelis suis mandavit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis. Quid ultra potuit tibi facere & non fecit? Novi quid cogites ingenua creatura. Habes gratiam Angelis Domini, sed ad ipsum ambis Dominum Angelorum. Oras & optas, ut nunciis non contentus, ipse quoque qui loquebatur, adsit: nec te quasi per medium, sed sui oris osculo osculetur. Audisti super aspidem & basiliscum leonem pariter & draconem tibi ambulandum fore, nec super dracone ipso victoriam Michaelis & Angelorum eius ignoras. Veruntamen non Michaeli, sed Domino clamant desideria tua. *Libera me, & pone me juxta te, & cuiusvis manus pugnet contra me &* Hoc nempe non est modo altis, sed ipsis quoque altioribus altius captare refugium, ut ex sententia profitenti *quoniam tu es spes mea*, merito respondeatur, *altissimum posuisti refugium tuum.*

Non enim dedignatur esse spes miserorum miserator & misericors Dominus: non seipsum liberatorem simul & protectorem in se sperantibus exhibere recusat. *Quoniam in me speravit* (inquit) *liberabo eum: protegam eum, quoniam cognovit nomen meum.* Nempe, nisi Dominus custodierit civitatem, frustra vigilat qui custodit eam^b, sive ille homo, sive etiam Angelus esset. Montes in circuitu Hierusalem, sed parum hoc, imò nihil hoc foret, si non etiam Dominus in circuitu esset populi sui. Merito proinde in Cantico^l sponsa describitur inventis licet vigilibus (imo ab eis magis inventa: nec enim eos ipsa quærebat) non substituisse, nec contenta fuisse vigilibus, sed percontata breviter de Dilecto, ad ipsum ocyus pervolasse. Erat enim cor eius non in vigilibus, sed in Domino fiduciam habens. Et aliter forte suadentibus aiebat^k: *In Domino confido: quomodo dicitis anime mee, transnigra in montem sicut passer?* Minus vigilanter id observarant Corinthii, cum offensis quasi vigilibus secederent apud eos, & minimè pertransirent. *Ego quidem Cepha, ego autem Pauli^l*, aiunt, *ego vero Apollo.* Sed quid fecerunt vigiles sobrii, vigiles circumspecti? non enim poterant sibi suscipere sponsam, qui benè eam æmulabantur, qui æmulabantur Dei æmulatione, qui desponderant uni viro virginem castam exhibere Christo. *Percusserunt me & vulneraverunt me*, ait^m. Ut quid ita? Ni fallor, urgebant ut pertransiret, proinde inventura Dilectum. Denique etiam *tulerunt pallium meum* (inquit) haud dubium quin ut curreret expedita. Animadvertere est quàm valide percutiat, quibus sagittis Apostolus vulneret eos, qui divertisse apud vigiles videbantur. *Nunquid Paulus pro vobis crucifixus est, aut in nomine Pauli baptizati estis?* Et item: *Cum enim dicit quis, Ego sum Pauli; alius autem, ego sum Apollo, nonnè homines estis? Quid ergo est Apollo, quid vero Paulus? Ministri eius cui credidistis. Quoniam in me spera-*

Sermones S. Bernardi.

Aaaa

vit.

Dei dona non
sine opere.

g Tob. 17. a

b Psal. 126. a
Solum DEVS
spei nostra so-
lidum presi-
dium.

i Cant. 3. a*

k Psal. 10. a

l 1. Cor. 1. b

m Cant. 5. c

n 1. Cor. 1. b

• Iacob. 1. c.

vit, liberabo eum. Non in vigiliis, non in homine, non in Angelo, sed in me (inquit) speravit: nihil boni nisi ex me, ne per ipsos expectans. Omne enim datum optimum, & omne donum perfectum desursum est, descendens à Patre luminum^o. Ex me vigiliæ hominum utiles, circa operæ utique manifesta, eis nimirum custodes homines deputavi. Ex me excubiæ Angelorum observantium, secretiores motus spiritualiter sollicitantium, propulsantium suggestores iniquos. Cæterum intima sane custodia secretissimæ intentionis, non modo ex me, verum etiam per me fiat necesse est, quod illo quidem humanus nequeat, sed ne angelicus quoque oculus penetrare.

Triplicis custodia seu gubernatio nostris.

1. *Erga Homines.*
p Pl. 118. k
q Heb. 13. c

2. *Erga Angelos.*

3. *Erga Deum.*

Judicium Dei præcipue insuendum & commendandum.

Timor Dei materia spei

Agnoscamus triplicem hanc custodiam, Fratres, & exhibeamus nos eis quales cuique convenit exhiberi. Provideamus bona coram hominibus, coram Angelis, coram DEO. Contendamus placere omnibus per omnia; sed maxime ei qui maximus est super omnia. In conspectu Angelorum psallamus ei, ut in eis impleatur quod scriptum est^p: *Qui timent te, videbunt me & letabuntur: quia in verbo tuo supersperavi.* Obediamus Præpositis nostris, qui pervigilant tanquam reddituri rationem pro animabus nostris, ut non cum tristitia hoc faciant^q. Et quidem gratias DEO, ex cuius solo munere venit. Non est quod multum vos moveam; non est quod multum vobis timeam in hac parte. Quod enim est gaudium meum, & gloria mea, nisi prompta obeditio & irreprehensibilis conversatio vestra? Quid si certo cognoscerem ne Angelos quidem amplius aliquid in vobis cognoscere quod dedecet, apud neminem vestrum ex anathemate Hierico quippiam occultari, non murmurare aliquem, non detrahare in occulto, non simulatoriè agere vel remisse, non ignominiosas voluere animo cogitationes, quibus solet (heu) interdum ipsa quoque pars corporis perturbari? Magnum hoc mihi gaudium incrementum, sed nondum utique plenitudo. Non enim tam magni sumus, ut possit nobis adedè esse pro minimo, ab homine judicari non posse, minus autem nihil conscios esse nobis. Cæterum si occultissimum Judicem timent etiam magni, quantum nos ad illius examinis memoriam convenit trepidare? O si mihi contingeret certum esse nil esse in omnibus nobis illum offendens oculus, qui solus perfecte novit quid sit in homine, videns in eo & quod in se ille non videt. Hoc vel maxime iudicium vestigemus, Fratres, & eo amplius frequentemus in timore & tremore ipsius considerationem, quò minus comprehendere possumus investigabilem abyssum iudiciorum Dei, & irrefragabilem dispositionem. Cum hoc timore spes habet meritum, cum hoc metu fructuose speratur.

Est autem is ipse timor firmissima quædam & efficax materia spei, si quis prudenter advertat. Siquidem maximum quoddam Dei donum timor

In Psalmum XC. Qui Habitat, Serm. XV. 557

mor iste, & ex perceptione presentium firma est expectatio futurorum. Postremo beneplacitum est Domino super timentes eum, & utique vita in voluntate eius, & in beneplacito eius salus æterna. *Quoniam in me speravit, liberabo eum.* Dulcissima liberalitas, in se sperantibus non deesse. Hoc enim totum hominis meritum, si totam spem suam ponat in eo, qui totum hominem salvum facit. *In te speraverunt patres nostri, speraverunt & liberasti eos, ad te clamaverunt & salvi facti sunt: in te speraverunt, & non sunt confusi.* Quis enim speravit in eo & confusus est? Sperate in eo omnis congregatio populi. Quemcunque enim locum calcaverit pes vester, vester erit. Pes vester utique spes vestra est: & quantumcunque illa profecerit, obtinebit, si tamen in DEUM tota figuratur, ut firma sit & non titubet. Quid timeat aspidem aut basiliscum, quid leonis rugitus, aut draconis sibilos expavescat?

Quoniam in me speravit, liberabo eum. Porro liberatum quidem ne iterum egeat liberari, protegam eum & conservabo, si tamen cognoverit nomen meum, ne sibi tribuat, quod liberatus est, sed nomine meo det gloriam. *Protegam eum quoniam cognovit nomen meum.* In presentia enim vultus glorificatio, in notitia nominis protectio exhibetur. Spes in nomine, res in facie est. Quod enim videt quis, quid sperat? Fides utique ex auditu, & ea quidem, juxta eundem Apostolum, est rerum substantia sperandarum. *Protegam eum quoniam cognovit nomen meum.* Non novit nomen eius, qui illud assumit in vanum, qui dicit ei Domine Domine, & non facit quæ dicit ipse. Non novit nomen eius, qui eum nec honorat ut patrem, nec ut Dominum timet. Non novit nomen eius, quid ad vanitates & insanias falsas convertitur. *Beatus vir cuius est nomen Domini spes eius, & non respexit in vanitates & insanias falsas.* Hoc nomen cognoverat qui dicebat: *Non enim est aliud nomen datum hominibus in quo oporteat salvos fieri.* Nos quoque si novimus nomen sanctum quod invocatum est super nos, desiderandum utique nobis, ut semper sanctificetur in nobis: atque ita orandum juxta doctrinam utique Salvatoris: *Pater noster qui es in cælis, sanctificetur nomen tuum.* Denique audi quid sequatur in psalmo. *Clamavit ad me, & ego exaudiam eum.* Hic fructus notitiæ nominis, clamor orationis: porro fructus clamoris, exauditio salvatoris. Quomodo enim aut non invocans exaudire poterat, aut nomen Domini nesciens invocare? Gratias ei qui manifestavit hominibus nomen Patris, fructum salutis in eius invocatione constituens, sicut scriptum est: *Quicumque invocaverit nomen Domini, salvus erit.*

r Psal. 146. b

s Psal. 21. a

Spei nostre respondet DEI liberalitas.

r Rom. 8. c

u Heb. 11. a

Nomen DEI nosse quid sit.

x Psal. 39. a

y Act. 4. c

z Matt. 6. b

a Joel. 2. g

